

ОСНОВНІ АСПЕКТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ НАСЕЛЕННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Розглянуто вплив воєнного стану, що був введений в Україні у зв'язку з агресією Росії, на різні сфери життя населення. Подано детальний огляд обмежень, які стосуються пересування, права на зібрання та інформаційних свобод, а також описує вплив воєнних дій на економіку, соціальну сферу, інфраструктуру, безпеку та психологічний стан населення. Приділено увагу заходам, які приймає держава для забезпечення безпеки та підтримки населення. Підкреслюється важливість міжнародної підтримки та співпраці в умовах воєнного конфлікту.

Ключові слова: воєнний стан, держава, життєдіяльність, заходи, управління, населення.

Abstract

The paper examines the impact of martial law introduced in Ukraine due to Russia's aggression on various aspects of the population's life. It provides a detailed overview of the restrictions imposed on movement, the right to assembly, and freedom of information. It also describes the impact of hostilities on the economy, the social sphere, infrastructure, security, and the psychological state of the population. The paper focuses on the measures taken by the state to ensure security and support the population. It emphasizes the importance of international support and cooperation in the context of the military conflict.

Keywords: martial law, state, life activity, measures, management, population.

В Україні воєнний стан запроваджено 24 лютого 2022 року, о 05:30 за київським часом. Рішення про введення воєнного стану було прийнято Верховною Радою України за поданням Президента України Володимира Зеленського у зв'язку з повномасштабним вторгненням Росії в Україну. Воєнний стан спочатку було введено на 30 діб, з 24 лютого 2022 року до 25 березня 2022 року. З того часу воєнний стан в Україні неодноразово продовжувався. І станом на сьогодні воєнний стан в Україні діє до 24 травня 2024 року[1].

Воєнний стан передбачає ряд обмежень конституційних прав і свобод громадян, а також накладає на органи державної влади та місцевого самоврядування додаткові обов'язки. До основних обмежень, які введені в Україні на сьогодні входять[2]:

1. Обмеження свободи пересування:
 - Комендантська година: з 23:00 до 05:00 у всіх регіонах за виключенням Донецької, Запорізької, Миколаївської, Харківської та Дніпровської областей, до вона триває з 22:00 до 05:00.
2. Обмеження на виїзд з країни для чоловіків віком від 18 до 60 років.
3. Обмеження права на мирні зібрання, а саме заборонені масові заходи з кількістю учасників більше 50 осіб.
4. Обмеження права на інформацію:
 - Введена цензура: заборонена публікація інформації, яка може зашкодити обороні України.
 - Обмежений доступ до інформації про пересування військ, дислокацію військових об'єктів та інші дані, які можуть бути використані ворогом.
5. Введення військового цензури, а саме контроль за публікацією інформації: ЗМІ та інші джерела інформації зобов'язані узгоджувати з військовою цензурою публікацію інформації

про військові дії, пересування військ, дислокацію військових об'єктів та інші дані, які можуть бути використані ворогом.

Важливо зазначити, що обмеження, які діють в Україні, постійно змінюються.

Воєнний стан і військові дії в країні значно впливає на життєдіяльність населення і охоплює багато сфер життя[3, 4, 5]:

1. Економіка:

- Багато підприємств закрилися або скоротили свою діяльність, що призвело до зростання безробіття.

- Значно зросли ціни на продукти харчування, товари та послуги.

- Деякі товари стали дефіцитними, особливо в регіонах, де ведуться бойові дії.

2. Соціальна сфера:

- Мільйони людей змушені були залишити свої домівки через бойові дії.

- Було закрито або пошкоджено багато медичних закладів та шкіл.

3. Безпека: Населення постійно перебуває у небезпеці через ризик обстрілів, бомбардувань, диверсій.

4. Інфраструктура:

- Спостерігається пошкодження та руйнування доріг, мостів, житлових будинків, шкіл, лікарень тощо.

- Спричинені обстрілами перебоїв з постачанням електроенергії, води, газу через руйнування транспортних та вузлових об'єктів.

5. Психологічний стан людей:

- Люди переживають складні емоції, пов'язані з війною, знаходяться в постійній напрузі тощо.

- Люди, які пережили обстріли, бомбардування, втрату близьких, потребують психологічної допомоги.

Усі ці проблеми вимагають від державних органів влади швидкого реагування на окремі події та ситуацію в цілому і прийняття відповідних рішень. Для створення умов допустимого ризику держава має робити все можливе, щоб захистити свої кордони та населення від будь-яких загроз. Окрім ведення оборонних операцій, в Україні оновлено старі та створено нові сучасні системи раннього попередження про небезпеку, підготовлено та обладнано захисні споруди, що дозволяють укритись населенню під час повітряних тривог. Для захисту цивільного населення, що перебуває у прифронтових зонах та зонах підвищеного ризику державою було розроблено та впроваджено в дію евакуаційні плани та забезпечено доступ переселенців та потерпілих до необхідних ресурсів, таких як їжа, вода, ліки та медична допомога[6].

Для ефективного управління кризовими ситуаціями, що періодично виникають у зв'язку із бойовими діями постійно розробляються та оновлюються плани дій та системи комунікації для координації відновлювальних робіт, рятувальних операцій та забезпечення підтримки потерпілим. Для ефективного реалізації таких дій накопичуються необхідні ресурси та забезпечується робота служб реагування у режимі підвищеної готовності[6, 7].

З метою інформування та психологічної підтримки населення забезпечується надання достовірної інформації про поточну ситуацію та про заходи, які приймаються і реалізуються для захисту людей. Крім того забезпечується психологічна підтримка та консультування для людей, які пережили стресові ситуації внаслідок війни.

Одночасно із веденням воєнних дій, держава, із залученням внутрішніх ресурсів та міжнародної допомоги, сприяє відновленню та підтримці економіки, інфраструктури та соціальних систем і забезпечення потреб населення для збереження соціальної стабільності та життєдіяльності населення[7, 8].

За результатами роботи уряду та керівництва держави на у 2023 році ВВП України впав на 30,4%, що значно менше прогнозованих значень[8, 9]; люди, що стали жертвами бойових дій

та інших надзвичайних подій пов'язаних із збройною агресією росії проти України отримують фінансову, психологічну та інші види допомоги; безперервно здійснюється відновлення інфраструктурних та інших стратегічних об'єктів. Проте війна триває, що вимагає рішучих дій не тільки від держави, а і від населення України. Крім того, на сьогодні, для України є дуже важливою міжнародна підтримка, яку надають США, європейські та інші держави світу, що, в свою чергу, сприяє підтримці та укріпленню позицій на світовій політичній арені та покращенню обороноздатності нашої держави.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Воєнний стан в Україні. Пояснюємо, до якого числа та що треба знати. *Vikna*. URL: <https://vikna.tv/video/ukrayina/voyennyj-stan-v-ukrayini-prodovzhyly-do-yakogo-chysla-i-shho-potribno-znaty/> (дата звернення: 15.02.2024).
2. Введення воєнного стану: заборони та обмеження – WikiLegalAid. Платформа правових консультацій - WikiLegalAid. URL: https://wiki.legalaid.gov.ua/index.php/Введення_воєнного_стану:_заборони_та_обмеження (дата звернення: 15.02.2024).
3. Щодо економічного становища в умовах воєнного стану та напрямів його покращення. ГОЛОВНА. URL: <https://economics.org.ua/index.php/blog/377-economika-vv> (дата звернення: 15.02.2024).
4. Міністерство соціальної політики України. Міністерство соціальної політики України. URL: <https://www.msp.gov.ua/news/21778.html> (дата звернення: 15.02.2024).
5. Матяш Т. Через війну в Україні постраждали 1711 об'єктів культурної інфраструктури. LB.ua. URL: https://lb.ua/culture/2023/11/03/582590_cherez_viynu_ukrayini_postrazhdali.html (дата звернення: 15.02.2024).
6. Дії: підрозділів ДСНС України в умовах воєнного стану - навчальний посібник / Мирослав КОВАЛЬ, Сергій КРУК, Дмитро БОНДАР, Володимир ДЕМЧУК, Дмитро ЧАШІЙ, Віталій ГРИНЬКО, Роман ЯКОВЧУК, Віктор КОВАЛЬЧУК, Василь ЛОЙК, Олександр СИНЕЛЬНИКОВ, Іван ПАСНАК, Олександр ЛАЗАРЕНКО, Артур РЕНКАС, Андрій ДОМІНІК, Володимир ТОВАРЯНСЬКИЙ, Юрій КЛЮЧКА, Василь МАТУХНО, Дмитро ПОЛІЩУК, Сергій ГАССІЄВ, Андрій ЮСНЯК, Євген СЛІПУЖНИКОВ, Євген КРИВОРУЧКО, Віктор ПОКАЛЮК, Микола ГРИГОР'ЯН, Тетяна КОСТЕНКО, Дмитро ЖУРБИНСЬКИЙ, Анатолій ФОМІН, Олександр ЖИХАРЄВ, Світлана ГОЛІКОВА, Вікторія КОЛЕНКО, Наталія ОНІЩЕНКО, Дмитро ФЕДОРЕНКО - Львів: ЛДУ БЖД, 2023. - 306 с. (рис. 185, табл. 28, Бібліогр. 93).
7. В ГУ ДСНС України у Тернопільській області відбувся брифінг на тему «Підсумки діяльності пожежно-рятувальної служби області за 2023 рік». <https://tr.dsns.gov.ua/>. URL: <https://tr.dsns.gov.ua/news/ostanni-novini/v-gu-dsns-ukrayini-u-ternopilskii-oblasti-vidbuvsia-brifing-na-temu-pidsumki-diiialnosti-pozezno-riatuvальноi-sluzbi-oblasti-za-2023-rik> (дата звернення: 28.02.2024).
8. Економічна правда. Економічні підсумки 2023 року та завдання на 2024 рік. Економічна правда. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2024/01/1/708280/> (дата звернення: 15.02.2024).
9. Війна у цифрах: як за останній рік змінилися Україна та українці - BBC News Україна. BBC News Україна. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/articles/cv28871qdv8o> (дата звернення: 06.03.2024).

Поліщук Олександр Васильович, к. т. н., доц., доцент кафедри педагогіки безпеки та безпеки життєдіяльності, Вінницький національний технічний університет, e-mail: polishchuk@vntu.edu.ua.

Чубур Сергій Олександрович, студент групи ГМ-22б, Факультет машинобудування та транспорту, ВНТУ, e-mail: serhichubur15@gmail.com.

Polishchuk Oleksandr Vasyliovych, Ph.D., Associate Professor, Associate Professor of the Department of Safety Pedagogy and Life Safety, Vinnytsia National Technical University, e-mail: polishchuk@vntu.edu.ua.

Chubur Serhiy Oleksandrovyich, student of group GM-22b, Faculty of Mechanical Engineering and Transport, VNTU, e-mail: serhichubur15@gmail.com.